

Dönem : 4

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 203

Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy ve 10 Arkadaşının, Gecekondu Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 38 nci Maddesi Uyarınca Gündeme Alınma Önerisi (2/388)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(Gecekondu Kanununda bazı değişiklikler yapılması hakkındaki) 2/388 sayılı kanun teklifimiz, havale edilmiş bulunduğu İçişleri Komisyonunda 45 gün geçmesine rağmen gündeme alınamamış ve görüşüle-miştir.

Sözü geçen kanun teklifi ile, esasen malî sıkıntı içerisinde bulunan belediyelerimizin 775 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (c) bendi gereğince teşkil edilen Gecekondu Fonuna, yıllık giderlerinin yüzde birinden az olmamak üzere ödenek ayırmalarını mecbur tutan hüküm değiştirilmekte ve bunun belediyelerce diğer belde hizmetlerinde kullanılmasına imkân verilmektedir.

Ayrıca, 1966 yılından bu yana yapılmış gecekonduların hukuklaştırılmaları ve bu gecekondualarda oturmakta olan vatandaşlarımızın da kamu hizmetlerinden faydalanmaları sağlanmaktadır.

Yurdumuzdaki bütün belediyeleri, milyonlarca vatandaşı ve yüzbinlerce yoksul ve dar gelirli aileyi ilgilendiren bu kanun teklifimizin, biran önce kanunlaşma sıvın sağlanması maksadiyle, Millet Meclisi İçtüzüğünün 38 nci maddesi gereğince, doğrudan doğruya Genel Kurul gündemine alınmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

25 . 6 . 1975

Kütahya Milletvekili
İ. Ersoy

İstanbul Milletvekili
İ. H. Tekinel

Bursa Milletvekili
K. Önadım

Denizli Milletvekili
R. Gençoğlu

İzmir Milletvekili
A. Demir

İstanbul Milletvekili
İ. Toksarı

Bursa Milletvekili
A. Türkel

5 . 5 . 1975

Konu : Gecekondu Kanununda bazı değişiklikler yapılması hakkında kanun teklifi.

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 . 7 . 1966 günlü ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda bazı değişiklikler yapılmasını öngören kanun teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

İçtüzük hükümleri uyarınca gereğine müsaadelerini arz ederiz.

Saygılarımızla.

İlhan Ersoy (Kütahya Milletvekili)

İ. Hakkı Tekinel (İstanbul Milletvekili)

Cemal Tercan (İzmir Milletvekili)

Kasım Önadım (Bursa Milletvekili)
Yiğit Köker (Ankara Senatörü)
İhsan Toksarı (İstanbul Milletvekili)
Rıza Gençoğlu (Denizli Milletvekili)
Ahmet Özmuncu (Kütahya Senatörü)
Adil Demir (İzmir Milletvekili)
Ahmet Türkel (Bursa Milletvekili)
Fuat Avcı (Denizli Milletvekili)

GEREKÇE

Memleketimizde, özellikle büyük şehirlerimizle gelişme merkezlerimizde, pek çok dış ülkelerde olduğu gibi, aşağı yukarı otuz yıldan bu yana, başlayan, gelişen ve gün geçtikçe büyüyen gecekonduproblemi, zamanında çözüm yolları bekleyen büyük bir problem olmasına rağmen, zaman zaman yetersiz zabıta tedbirleri veya çeşitli kanunlarda, konunun derinliğine inmeyen basit hükümlerle çözülmek istenmiştir.

Ancak, 20 Temmuz 1966 gününde çıkarılan 775 sayılı Gecekonduproblemi Kanunu, ilk defa açıkça ve cesaretle, gecekonduproblemi bir vâkıa olarak kabul etmiş ve gecekonduproblemine, bu Kanunun gerçekçi esprisi ve hükümleri içinde hakikî çözüm yolları aranmıştır.

Zira, adı geçen Kanun, iyice tetkik edildikte, mevcut gecekonduların ıslâhı, yenilerinin yaptırılmaması ve yeniden gecekonduproblemi yapılmasını gerektiren sebeplerin mümkün mertebe ortadan kaldırılması gibi üç ayrı hususu gerektiği şekilde değerlendirdiği, polisiye tedbirlerden çok, sosyal ve ekonomik tedbirleri öngördüğü, bunların bir kısmını beraberinde getirdiği kolayca görülmektedir.

Esasen sözü geçen Kanunun bazı maddeleri, başlıbaşına bir kanuna konu teşkil edecek kadar geniş çapta tedbirler manzumesi getirmektedir.

Hal böyle iken, gecekonduproblemi gibi çok büyük bir problemin etraflı bir şekilde çözülmesi yolunda ve bir bütün halinde ilk ve ciddi adımın hukukî mesneti olan Gecekonduproblemi Kanunu da elbette diğer kanunlar gibi son on yılın hızlı gelişmeleri ve uygulamada görülen bir kısım aksaklıklar dikkate alınarak, revizyona tâbi tutulacak, gereken düzeltmelerle daha faydalı duruma getirilecektir.

Bu arada, gerek gecekonduların ve sahiplerinin, gerekse bu büyük problemin çözümünde asıl söz sahibi durumunda bulunan belediyelerin, bugünkü şartlar altında bir defa daha incelenip değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

Şu halde her şeyden önce 775 sayılı Kanunun hangi hususlarda aksaklıklar meydana getirdiğini ve bunlardan hangilerinin gelip geçici veya devamlı olduğunutespit etmek gereklidir. Kanaatimizce bunları şu iki grupta toplamak mümkündür :

1. Belediyelere bu Kanunla yüklenen bir kısım mükellefiyetler çeşitli sebeplerle yerine getirilememiştir.
2. Gerek tespit çalışmalarının zamanında ve istenen ölçüde yapılamaması, gerekse diğer bazı sebepler gecekonduproblemi yapımının önlenmesine mani olmuştur.

Özellikle, normal yollardan yapı yapmak isteyen vatandaşlara gösterilmesi gereken kolaylıklar yerine, karşılaştırıldıkları güçlükler, vatandaş normal yollardan uzaklaşmaya sevk etmektedir. Uygulamada bu aksaklıkların giderilmemesi halinde gecekondularını ve belki de daha sonra başka isimlerle anmak durumunda kalacağımız yeni yeni kaçak yapı furyasını önlemek gün geçtikçe daha da zorlaşacaktır. Bu itibarla, Devletin ve belediyelerimizin özellikle bu konu üzerine iyice eğilmeleri ve ülkeyi bir yasaklar diyarı haline getirme istidadı gösteren, neticesi düşünülmeden alınmış kararlardan ve bu kararların vatandaş bizar eden uygulama tarzından kurtarmaları lâzımdır. Bunlar, kanun hükümleri değil, kanun hükümlerinin yanlış uygulanmasının neticeleridir.

İşte bu kanun teklifi, bu aksaklıkları gidermek maksadıyla hazırlanmıştır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

Kanun Teklifinin 1 nci maddesi, Belediyelerimizin, özellikle gecekodu probleminin hiç görülmediği belde-lerimizin belediyelerinin esasen çok dar ve kifayetsiz olan bütçelerinin zorlanması ve kullanılmayan bir fon teşkili suretile diğer belde hizmetlerinin büyük ölçüde aksamasını meydana getiren bir mecburiyeti kaldırma gayesine matuftur.

Belediyeler, kendi bölgelerindeki gecekodu probleminin ciddiyetine ve malî imkânlarına göre bu konu ile ilgili fon'a para ayırmakta serbest bırakılmaktadırlar.

Teklifin 2 nci maddesi, 775 sayılı Kanunda yer alan 5 Geçici maddeye 3 yenisini eklemeyi öngörmektedir.

Bunlardan birincisi, Kanun Teklifinin 1 nci maddesine paralel olarak getirilmiş ve aynı gerekçeye dayanmaktadır. Bir kısım Belediyelerimizin 775 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile kurulan fona, belediye bütçelerinden aktarılan ve kullanılmaz halde bekleyen ödeneklerinin kullanılabilmesi bu maddenin kanunlaşması halinde mümkün olabilecektir.

İkinci Geçici madde ise, mükellefiyetlerini yerine getirememiş belediyelerin durumu hükme bağlamaktadır.

Üçüncü olarak getirilen ve Kanunda Geçici Madde 8 olarak yer alacak olan madde ile 12 . 4 . 1975 gününe kadar yapılmış olan gecekonduların da, 775 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 30 Temmuz 1966 gününden önce yapılan gecekondularla aynı işleme tabi tutulması öngörülmektedir. Esasen çeşitli sebeplerle yapılmı-ş olmamış olan bu gecekonduların bir nevi affı söz konusu olmaktadır. Anayasamızla teminat altına alınmış bulunan mülkiyet hakkına tecavüze imkân vermemek üzere, aynen 775 sayılı Kanundaki espiye sadık kalınarak, özel mülkiyete konu teşkil eden arazi ve arsalar üzerinde yapılan gecekondular bu affın kapsamı dışında bırakılmışlardır.

Gecekodu yapımının önlenmesine çeşitli sebeplerle gidilememiş olması, Cumhuriyetimizin 50 nci yıldönümü gibi büyük bir günde, hemen hertürlü suç ve cezanın affı yoluna gidilmiş bulunması ve hattâ Yüce Meclislerin bir atıfet olarak çıkardığı Af Kanunlarının hükümlerinden faydalananların bir kısmının, bu faydalanma miktarının yeniden bir Kanun çıkarılmasına dahi lüzum gösterilmeden Anayasa Mahkemesi kararı ile artırılması veya hiç yoktan affın kapsamı içine alınması gözönünde tutulursa, gecekonduların ve gecekodu sahiplerinin de bu aftan niçin faydalandırılmadıklarının cevabını vermek elbette güç olacaktır.

Yıkımı durdurulabilecek gecekonduların, benzerleri gibi, 775 sayılı kanunun diğer hükümlerine de tabi tutulacakları muhakkaktır.

Ancak, bu Kanun Teklifinin kanunlaşmasından önce haklarındaki karar yerine getirilmiş ve yıkılmış bulunan gecekondulara ve bunların sahipleri ile içinde oturanlara, bu değişiklikten dolayı yeni bir hak verilmesinin düşünülemeyeceği de açıktır. İlgili Geçici maddenin son fıkrası bu hususu hükme bağlamaktadır.

Kanun Teklifinde, yürürlük tarihinin esas alınması ve yıkım işinin bu tarihe kadar yapılmış gecekondulara teşmili, bir teşvik unsuru olacağı düşüncesiyle yerinde görülmemiş ve Milletçe benimsenen yeni bir Hükümetin güven oyu aldığı tarih maddelerde bu yüzden yer almıştır. Teklifte kullanılan kelimelerin 775 sayılı Kanunun diline uydurulmasına özellikle dikkat edilmiştir.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ İLHAN ERSOY VE 10 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Gecekondu Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 20 . 7 . 1966 günlü ve 775 sayılı Gecekondu Kanununun 12 nci maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«c) Belediye Meclislerince gerekli görülen hallerde, belediye bütçelerine konacak ödenekler.»

MADDE 2. — 20 . 7 . 1966 günlü ve 775 sayılı Gecekondu Kanununa aşağıdaki Geçici Maddeler eklenmiştir.

«**GEÇİCİ MADDE 6.** — 12 nci madde ile teşkil edilmiş bulunan Fon'a 12 . 4 . 1975 gününden önce, adı geçen maddenin (c) bendi gereğince belediye bütçesinden intikal eden ödenekten henüz harcanmamış olanları, belediye meclisi kararı ile ve belediyenin diğer hizmetlerinde kullanılmak üzere fon'dan geri alınabilir.

«**GEÇİCİ MADDE 7.** — 12 nci maddenin (c) bendi gereğince, belediye bütçelerinden fon'a aktarılması gerekli görülen ödenekleri intikal ettirememiş belediyeler hakkında herhangi bir işlem yapılmaz.

Ayrıca, Gecekondu Kanununun çeşitli maddelerinde sözü geçen yükümlülükleri 12 . 4 . 1975 gününe kadar yerine getirememiş olan Belediye sorumluları hakkında ceza hükümleri uygulanmaz.»

«**GEÇİCİ MADDE 8.** — Belediyelere ait olan veya Gecekondu Kanunu uyarınca belediyelerin mülkiyetine geçmesi gereken arazi ve arsalar üzerinde 12 . 4 . 1975 gününden önce yapıldıkları tespit edilen gecekondu haklarında da sözü geçen Kanunun 21 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu gecekondu haklarında yıkım kararı alınmış ve fakat bu karar henüz yerine getirilmemiş olanların yıkımı durdurulur.

Haklarındaki yıkım kararları daha önce yerine getirilmiş bulunan gecekondu sahipleri, bundan dolayı herhangi bir hak talep edemezler.»

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı gününde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

